

Oplegvel Opinienota

Portefeuille mr. B. B. Schneiders
Auteur Mevr. M.D.L. Seijlhouwer
Telefoon 5113764
E-mail: mseijlhouwer@haarlem.nl
VVH/VHR Reg.nr. 2011/372206
GEEN bijlagen kopiëren
B & W-vergadering van 18 oktober 2011

Onderwerp

uitstapprogramma prostitutie

DOEL: Opinie vormen

Deze nota is een vervolg op de behandeling van de nota “uitstapprogramma prostitutie”(2011/96118) die op 16 juni 2011 in de Commissie Bestuur is besproken. Een meerderheid van partijen in de Commissie heeft toen aangegeven financiering te willen zoeken voor een breder programma voor de kwetsbare groep van prostituees waarbij een uitstapprogramma onderdeel is van het aanbod. In deze nota worden een aantal mogelijkheden beschreven om invulling te kunnen geven aan de wens van de Commissie een breder programma te kunnen bieden.

B&W

1. Het college geeft de B&W-nota vrij voor verdere bespreking
2. Het college bespreekt de nota met de commissie Bestuur

Opinienota

Onderwerp: Breed aanbod kwetsbare groep prostituees

Reg. Nummer: 2011/372206

1. Inleiding

Op 16 juni 2011 is in de Commissie Bestuur gesproken over de nota “uitstapprogramma prostitutie”(2011/96118). In deze nota stelde het college voor het uitstapprogramma prostitutie te beëindigen wegens ontbreken van financiële middelen voor voortzetting. Een meerderheid van partijen in de Commissie steunde dit collegevoorstel niet en heeft aangegeven financiering te willen zoeken voor een breder programma voor de kwetsbare groep van prostituees waarbij een uitstapprogramma onderdeel is van het aanbod.

In deze nota worden een aantal mogelijkheden beschreven om invulling te kunnen geven aan de wens van de Commissie een breder programma te kunnen bieden.

2. Kernvraag aan de commissie

Het college vraagt de commissie zijn voorkeur uit te spreken voor een van de volgende alternatieven:

1. Een hulpaanbod, waaronder een uitstapprogramma binnen een afdeling van de gemeente Haarlem beleggen. De opzet zou gerealiseerd moeten worden binnen 6 maanden. De kosten hiervoor bedragen € 105.000 waarvan € 70.000 structureel.
 2. De organisatie het Scharlaken Koord haar werkzaamheden in Haarlem te laten voortzetten waarbij naast een uitstapprogramma ook hulpvragen van prostituees die niet willen uitstappen in behandeling worden genomen. Het scharlaken Koord heeft aangegeven in de gemeente Haarlem een uitstapprogramma te kunnen bieden wanneer de gemeente Haarlem € 65.000 per jaar bijdraagt.
 3. Een andere organisatie dan het Scharlaken Koord te vragen in Haarlem een breder hulp aanbod voor prostituees op te zetten waarbij een uitstapprogramma onderdeel van dat aanbod uitmaakt. Dit kan deels gerealiseerd worden door 1 dag per week een maatschappelijk werker van de P&G 292 uit Amsterdam in te huren teneinde een hulpverleningsprogramma uit te voeren. De gemeente Amsterdam heeft deze mogelijkheid en de kosten daarvan in beraad. Het is onduidelijk hoeveel werkzaamheden de gemeente Haarlem in deze variant moet verrichten.
 4. Het Scharlaken Koord en een andere organisatie beiden in te zetten in het kader van hulpverlening aan prostituees en aanbieden van een uitstapprogramma. Raming van de kosten voor deze variant is € 130.000,-.
2. Het college geeft in overweging voor de financiële dekking van het uitstapprogramma een beroep te doen op het raadsbudget nieuw beleid (€ 225.000, rente precario-opbrengsten).

3. Hulpaanbod aan kwetsbare groep

Er is een onderscheid te maken naar een drietal gebieden/onderwerpen waaronder verschillende hulpvragen van of aanbod van hulp aan prostituees kunnen vallen.

Mensensmokkel/mensenhandel/uitbuiting/loverboys

Op dit onderwerp is een grote rol voor de politie en het RIEC weggelegd in zowel de strafrechtelijke als bestuurlijke aanpak van (georganiseerde) criminaliteit gerelateerd aan prostitutie. De achterliggende problematiek en de verschillende

vormen van hulpverlening zijn bij verschillende organisaties ondergebracht. Binnen deze nota wordt daar niet uitvoerig op ingegaan.

Gezondheid/GGD

Prostitutie is als onderwerp belegd bij de GGD Kennemerland. Een sociaal verpleegkundige seksuele gezondheid bezoekt minimaal 2 maal per jaar alle seksbedrijven in de regio. Er is dan met iedere prostituee een afzonderlijk gesprek waarin voorlichting gegeven wordt, op soa en aids getest wordt en een hepatitis B vaccinatie gegeven wordt. Daarnaast is in het gesprek aandacht voor de vraag hoe het werk door de prostituee ervaren wordt en hoe zij daarin terechtgekomen is. De GGD heeft aangegeven regelmatig vrouwen te zijn tegengekomen door wie de wens werd geuit uit het vak te willen stappen. Sinds de komst van het uitstapprogramma in Haarlem heeft de GGD goede mogelijkheden voor doorverwijzing. Vanaf 2010 sluit het Scharlaken Koord aan bij de GGD controles aan teneinde prostituees de mogelijkheden van het uitstapprogramma kenbaar te maken.

Maatschappelijke positie

Uit de evaluatie¹ van de RUPS regeling opgesteld door het CCV is op te maken dat er door prostituees behoefte is aan hulpverlening en begeleiding op een aantal gebieden. Op bladzijde 21 van de RUPS evaluatie is beschreven op welke gebieden prostituees behoefte hebben aan zorg en begeleiding op maatschappelijk gebied. Het betreft hier onderwerpen die binnen de gemeente zowel onder de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid als onder de afdeling Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg vallen. In deze nota is een viertal mogelijkheden opgenomen om vanaf 2012 een uitstapprogramma voort te zetten. Het is wenselijk de coördinatie van een uitstapprogramma in de toekomst te beleggen bij een van bovengenoemde afdelingen.

Toelichting mogelijkheden kernvraag

Hieronder worden de verschillende opties voor invulling van een breed aanbod beschreven waarbij wordt aangegeven wat de voor- en nadelen per optie zijn.

1. Een hulpaanbod, waaronder een uitstapprogramma binnen een afdeling van de gemeente Haarlem beleggen.

Er is op dit moment geen afdeling binnen de gemeente Haarlem met personeel en/of financiële ruimte om een uitstapprogramma op te zetten en een specifiek hulpaanbod gericht op prostituees aan te bieden. In deze tijd van bezuinigingen betekent dit dat prostituees zich net als andere burgers kunnen melden bij de gemeente voor het aanvragen van een uitkering en aan het loket kunnen worden doorverwezen in andere trajecten, zoals maatschappelijk werk en schuldsanering. Specifieke hulp en begeleiding in een heel traject is niet mogelijk en de prostituee zal zelf de nodige procedures in gang moeten zetten. Het bieden van uitstapmogelijkheden binnen reguliere sociale regelingen voldeed in het verleden niet, dat is juist de reden geweest om uitstapprogramma's op te zetten in Nederland. De verwachting is dat deze optie niet tot een breder aanbod aan de kwetsbare groep leidt maar juist tot een versobering van het huidige aanbod.

¹ <http://www.hetccv.nl/instrumenten/uitstapprogramma-prostituees/landelijk---evaluatie-van-de-regeling-uitstapprogrammas-prostituees>

Het zelf opzetten van een uitstapprogramma is geen taak die binnen reguliere werkzaamheden gedaan kan worden. Het vergt een projectstructuur en capaciteit. In Alkmaar heeft men twee jaar ontwikkeld voordat een uitstapprogramma kon draaien. Ook in Amsterdam is een breed aanbod in jaren opgebouwd met veel budget en capaciteit. Het zelf opzetten van een programma in Haarlem kost, naar schatting, € 35.000 en moet binnen 6 maanden gerealiseerd worden. Het aannemen of inhuren van gespecialiseerd personeel voor maatschappelijke werk en trajectbegeleiding kost, naar schatting, € 70.000. De totale kosten zijn dus € 105.000.

2. Uitvoering breder hulpaanbod laten voortzetten door Scharlaken Koord.

De organisatie het Scharlaken Koord heeft op grond van de rijkssubsidie in het kader van de RUPS regeling tot nu toe een uitstapprogramma in Haarlem succesvol uitgevoerd. Het Scharlaken Koord heeft binnen de gemeente Haarlem een netwerk opgebouwd waarin contacten zijn gelegd met de GGD, de specialist mensenhandel bij de politie Kennemerland, de gemeentelijke sociale dienst in het kader van woning en uitkering. Daarnaast is samengewerkt met Randstad Uitzendbureau in het kader van re-integratie. Het re-integratie onderdeel dat eerder werd uitgevoerd door Randstad HR Solutions kan niet meer gefinancierd worden wanneer de rijkssubsidie stopt, Scharlaken Koord heeft echter aangegeven in beperkt mate re-integratie te kunnen begeleiden. Daarnaast worden door Scharlaken Koord weerbaarheidstrainingen en een nazorgtraject verzorgd.

Het Scharlaken Koord is een organisatie die openstaat voor alle hulpvragen van prostituees, dus ook vrouwen die niet uit willen stappen. Zij richten zich daarbij ook op slachtoffers van mensenhandel en loverboys. Scharlaken Koord heeft aangegeven een uitstapprogramma te kunnen voort zetten wanneer de gemeente Haarlem € 65.000 bijdraagt.

3. Breed aanbod in Amsterdam en Alkmaar

In de commissie vergadering van 16 juni 2011 is verzocht ook te kijken naar de mogelijkheden om binnen de regio samen te werken, bv. door gebruik te maken van maatschappelijk werk op ambulante basis van het Prostitutie & en Gezondheidscentrum (P&G 292) in Amsterdam. P & G 292 houdt zich bezig met controle van en hulp aan vrouwen in de prostitutie. In het centrum werken 4 maatschappelijk werksters (waarvan 1 gespecialiseerd in schuldhulpverlening) en 7 verpleegkundigen. Het gebouw waarin het centrum zit en het personeel wordt gefinancierd door de gemeente Amsterdam.

Er wordt samengewerkt in een keten met andere hulporganisaties (ook Scharlaken Koord) en advocatuur en politie. P& G werkt samen met een aantal advocaten die ook spreekuur houden in het centrum in het kader van mensenhandel. Er zijn overlegstructuren met alle ketenpartners(prostitutiezorg overleg)

De aansturing van het centrum vindt plaats vanuit de gemeente Amsterdam, door de ketenregisseur Zorg en & Samenleving en deels ook vanuit de keten

Veiligheid & Openbare Orde. In 2011 heeft de gemeente Amsterdam het centrum voor een bedrag van € 500.000 gefinancierd

Er zijn gesprekken gevoerd met P&G 292 in Amsterdam en de gemeente Amsterdam over de mogelijkheden van samenwerking in dit kader. Praktisch gezien zou dit betekenen dat een maatschappelijk werkster van P&G 292 door de gemeente Haarlem bij de gemeente Amsterdam wordt ingehuurd teneinde op kleinere schaal dan in Amsterdam verschillende hulpvragen van prostituees in behandeling te nemen en een uitstapprogramma op te zetten en te begeleiden.

Een maatschappelijk werkster van P&G 292 zou op ambulante basis 1 dag in de week werkzaam kunnen zijn voor de gemeente Haarlem op het gebied van hulpverlening en uitvoering van een uitstapprogramma.

De gemeente Amsterdam heeft deze mogelijkheid en de kosten daarvan in beraad.

Over het leveren van een breed programma zouden nadere afspraken gemaakt moeten worden met P&G 292. Het is onduidelijk hoeveel werkzaamheden de gemeente Haarlem in deze variant moet verrichten.

Alkmaar

In Alkmaar is het prostitutie zorgcentrum actief. De gemeente Alkmaar heeft in 2009 besloten middelen beschikbaar te stellen voor een prostitutie zorgcentrum. Binnen het centrum wordt een gezondheidskundig spreekuur gehouden en ondersteuning gegeven door prostitutie maatschappelijk werk bij problematiek als schuldsanering, begeleiding bij dagelijks leven, van begeleiding bij uitstaptrajecten voorlichtingsactiviteiten en verschillende cursussen. De personele inzet wordt gecoördineerd door de GGD.

In 2011 heeft de gemeente Alkmaar het centrum voor een bedrag van € 100.000 gefinancierd

4. Gebruik maken van een breed hulpaanbod door Scharlaken Koord en een andere organisatie.

Twee organisaties, met verschillende principiële uitgangspunten, inschakelen voor een breed hulpaanbod heeft als voordeel dat de prostituees niet beperkt worden tot één organisatie. Twee organisaties in Haarlem een traject laten uitvoeren leidt echter wel tot hogere kosten en verdient in deze tijd van bezuiniging daarom niet de voorkeur. Raming van de kosten is € 130.000,- per jaar (€ 65.000 Scharlaken Koord en een gelijk bedrag voor een andere organisatie).

3. Verschillen

Van belang voor een keuze tussen de verschillende alternatieven is het feit dat Scharlaken Koord het afgelopen jaar zich in Haarlem al met een hulpaanbod aan prostituees heeft beziggehouden. Scharlaken Koord heeft het uitstapprogramma en andere activiteiten die gericht zijn op hulp kenbaar gemaakt aan prostituees door middel van straatwerk en aansluiting bij de bezoeken van de GGD. Er zijn contacten gelegd met politie en gemeente, er is een netwerk opgebouwd. Voor wat betreft het doen van een breder hulpaanbod op maatschappelijk vlak heeft het

Scharlaken Koord tot op heden al naar tevredenheid invulling gegeven aan de vraag naar zo'n breed hulpaanbod.

Wanneer de keuze wordt gemaakt voor een andere organisatie om zich met dit onderwerp bezig te houden zal deze organisatie opnieuw moeten starten met de opzet van een hulpaanbod en opbouwen van een netwerk aan partners die bij uitvoering betrokken zijn. Eerdere investeringen door Scharlaken Koord gaan daarbij verloren, waardoor ook eerder gemaakte kosten verloren gaan. Daarnaast is voorzetting door het Scharlaken Koord de goedkoopste optie gebleken waarbij ook een daadwerkelijk hulpaanbod voor de specifieke groep wordt gerealiseerd.

Andere maatschappelijke organisaties die nog helemaal geen ervaring hebben met een uitstapprogramma of organisaties uit de regio die nog geen netwerk en ervaring in Haarlem hebben opgebouwd benaderen om hiermee aan de slag te gaan betekent een te maken inhaalslag en dus extra kosten..

Een ambtenaar binnen de gemeente belasten met de uitvoering van het hulpaanbod aan prostituees en uitvoering van een uitstapprogramma betekent voor prostituees mogelijk een drempel om gebruik te maken van hulpverlening en zoals hierboven beschreven zal deze optie eerder tot een versoberd aanbod leiden omdat de betreffende afdelingen op dit moment geen middelen hebben om invulling aan een hulpaanbod te geven.

Huisvesting en verantwoording

Huisvesting

Het uitstapprogramma dat wordt uitgevoerd door het Scharlaken Koord in Haarlem wordt gefaciliteerd door de gemeente Haarlem in de zin dat de gemeente een spreek- en werkkamer ter beschikking heeft gesteld in de locatie Koningstein.

Wanneer hulpverlening aan prostituees wordt voortgezet kan dit vooralsnog vanuit de locatie Koningstein gebeuren. Echter vanaf eind 2013 begin 2014 is deze locatie niet meer beschikbaar. Wanneer hulpverlening aan prostituees een structureel onderdeel wordt binnen de gemeente moet voor de toekomst gezien worden vanuit welke locatie deze hulpverlening kan plaatsvinden. Die locatie hangt ook samen met de wijze van hulpverlening waartoe besloten wordt.

Gebleken is in ieder geval in Amsterdam en Alkmaar dat het aanbieden van hulp op een breder vlak gebundeld in een centrum tot goede samenwerking binnen de keten en een toegankelijk aanbod voor prostituees leidt.

Verantwoording

Het huidige uitstapprogramma voor prostituees op grond van de rijkssubsidieregeling RUPS wordt in Haarlem uitgevoerd door maatschappelijk werkers van de organisatie het Scharlaken Koord. De verantwoording van besteden van de subsidie deed men rechtstreeks aan het Ministerie. Tot nu toe heeft beleidsmatige verantwoording en toelichting met betrekking tot uitvoering van het programma richting het bestuur plaatsgevonden vanuit de afdeling Veiligheid en Handhavingsregie van VVH.

In het kader van het uitstappen uit de prostitutie moeten zaken geregeld worden zoals uitkeringen, huisvesting, re-integratie, volgen van cursussen en trainingen, etc. Dit soort onderwerpen worden meestal behandeld door de hoofdafdeling Sociale Zaken & Werkgelegenheid of de afdeling Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg van de gemeente Haarlem.

Binnen de gemeente wordt daarom bezien welke afdeling regie kan voeren op het uitstapprogramma.

Financiering/Dekking

Binnen de bestaande begroting zijn geen middelen beschikbaar voor de voortzetting van de het uitstapprogramma. Ook in de begroting 2012 (en verder) zijn hiervoor geen middelen beschikbaar (gesteld). Binnen de begroting van VVH is het ook niet mogelijk door herschikking van budgetten en/of prioriteiten de middelen vrij te maken. Ook binnen andere hoofdafdelingen zijn geen middelen beschikbaar.

In de commissie Bestuur van 16 juni 2011 is bij de behandeling van het voorstel aangegeven dat er geen middelen zijn om het programma voort te zetten. Uit de discussie in de commissie heeft het college geconcludeerd dat een meerderheid van de raad voorstander is van voortzetting. Op grond daarvan wordt in overweging meegegeven om een beroep te doen op het raadsbudget nieuw beleid (€ 225.000, rente precario-opbrengsten).

5. Vervolg

Naar aanleiding van de, bij bespreking van deze opinienota, naar voren gekomen standpunten zal in een vervolgnota aan de Raad om besluitvorming worden gevraagd.